

Ny forretningsidé + gammel bygningsarv = Fremtidens Herregård

Sukker, økologi, sport og leg, erhvervsturisme, bevaringscenter. Det er nogle af nøgleordene for de fem bud på revitalisering af herregårde, som netop har vundet den anden idékonkurrence i Realdanias kampagne Fremtidens Herregård. Også tre andre af konkurrencens øvrige deltagere bliver præmieret for nytænkende idéudvikling. Kendetegnende for dem alle er, at herregårdenes bygninger vil blive taget i brug til nye formål.

De fem vinderprojekter er **Søllestedgaard** på Lolland, der vil indrette en tidligere hestestald med produktionsanlæg og besøgscenter med sukkerproduktion som omdrejningspunkt. Det er **Lundsgaard** på Fyn, der indretter boliger og udvikler en helt ny driftsmodel for højkvalitetsfødevarer, der er nært knyttet til stedet. På **Vognserup** på Vestsjælland indrettes en bindingsværkslade fra 1700-tallet til samvær baseret på sundhed, sport og leg, f.eks. henvendt til lejrskoler. **Hverringe** på Fyn udvikler et nyt center for bygningsrestaurering og **Tranekær** på Langeland indretter conferencefaciliteter og indkvartering på en nytænkende måde, hvor privatliv på herregården forenes med erhvervsturisme.

Projekterne understreger ifølge Hans Peter Svendler, direktør i Realdania, at revitalisering af herregårdenes unikke bygninger kan danne ramme om forretningsmæssig nytænkning og udvikling i landdistrikterne.

"I de projekter, som vi har udvalgt, går god bygningsbevaring og nytænkende bæredygtige forretningsmodeller hånd i hånd. De viser, at den bedste bygningsbevaring opnås ved, at man bruger bygningerne aktivt - og jeg er sikker på, at vi med tiden også vil se, at projekterne vil få stor betydning for de lokalsamfund, de ligger i", siger Hans Peter Svendler.

Ud over de fem udvalgte vinderprojekter præmieres tre projekter på baggrund af de fremsendte konkurrenceforslag. De tre er projekter på **Stenalt** på Norddjurs, som indretter ferielejligheder i en tidligere forpagterbolig kombineret med økologisk besøgscenter, **Vennerslund** på Falster, som udvikler refugium for erhvervsliv og private i bl.a. en tidligere hovedbygning, og **Vosnæs** nord for Århus, som etablerer bosted for unge og voksne udviklingshæmmede.

Målet med Fremtidens Herregård er at udvikle perspektiver på, hvordan herregårdene igen kan blive dynamoer for udvikling på landet. Ejerne viser med de i alt 34 indkomne projektforslag, at de har stor vilje til fornyelse og gode visioner for, hvordan bygningskulturen kan spille en aktiv rolle på fremtidens herregård.

Læs mere om Fremtidens Herregård og vinderprojekterne på www.fremtidensherregaard.dk.

Yderligere oplysninger

Realdania, projektleder Christian Andersen, 70 11 66 66
Projektsekretariat, projektleder i Bygningsarv Peter Tom-Petersen, 20 10 44 57

Fakta om Fremtidens Herregård

Idékonkurrencen indgår i Realdanias kampagne Fremtidens Herregård. Over en femårig periode frem til 2012 vil kampagnen udvikle nye bud på, hvordan man skaber liv i herregårdenes gamle bygninger. Realdania ønsker derved at sikre, at herregårdenes bygningsarv og kulturmiljø bevares for fremtiden, samtidig med at der skabes arbejdspladser og dynamik lokalt. Kampagnen har særligt fokus på at bevare de enestående, historiske bygningsværker på en bæredygtig måde.

I alt 34 projekter har søgt om støtte i idékonkurrencen i 2010, som er den anden af to konkurrencer. Første konkurrence blev gennemført i 2008, hvor 19 projekter opnåede støtte. Der er samlet afsat 100 mio. kr. til kampagnen.

Baggrunden for idékonkurrencen om Fremtidens Herregård er, at rammerne om de danske herregårdes drift gennem de seneste ca. 100 år er forandret markant. Udviklingen byder på store udfordringer for de historiske bygninger, som ofte er funktionstømte. Fremtidens Herregård demonstrerer gennem visionære projekter i hele landet, hvordan bygningsarven kan blive et nyt aktiv for ejere, lokalområder og hele samfundet.

Fakta om de udvalgte projekter

Der er afsat en ramme på 33 mio. kr. til realiseringen af de fem vinderprojekter, der samlet set har en projektøkonomi på 73 mio. kr. De fem herregårde, som nu skal i dialog med Realdania om projektrealisering, er:

- Hverringe på Østfyn
- Lundsgaard på Østfyn
- Søllestedgaard på Lolland
- Tranekær på Langeland
- Vognserup på Vestsjælland

Projekterne fra Lundsgaard, Søllestedgaard, Tranekær og Vognserup fik tildelt støtte til konceptudvikling ved Fremtidens Herregårds idékonkurrence i 2008. Det er resultaterne af denne konceptudvikling, der nu søges realiseret. Projektet på Hverringe er helt nyt.

Herudover præmieres og indkøbes yderligere tre projekter for gode arkitektoniske og forretningsmæssige idéer.

Tre herregårde præmieres med hver 500.000 kr. De tre herregårde er:

- Stenalt på Djursland
- Vennerslund på Falster
- Vosnæs nord for Århus

Fakta om de fem realiseringsprojekter

Hverringe

Hverringe på Nordøstfyn ønsker at etablere et videntcenter for bygningsbevaring med tilhørende materialesalg, rådgivning og udstilling. I projektet indgår bl.a. en ældre bindingsværksbygning, som bliver fremtidig ramme om restaureringscentrets møder og konferencer, samt nogle af gårdens avlsbygninger, som skal huse værksteder og udstillingsrum. For at styrke samspillet mellem landskab og bygninger foreslås også nedrivning af maskinhaller, genetablering af engforløb og fældning af enkelte trægrupper. Projektet demonstrerer, hvordan en bygningsmæssig oprydning og aktivering kan danne grundlag for den nye forretningsmæssige aktivitet, der skal foregå i bygningerne.

Lundsgaard

Lundsgaard på Fyn udvikler en ny selskabs- og driftsform til landbrug med nær tilknytning til stedet og etablerer et kvalitetsbrand for økologiske afgrøder. Projektet har bygningsmæssigt udgangspunkt i den vestlige længe i det firlængede avlsanlæg fra 1880'erne, tegnet af arkitekt August Klein. Bygningerne fremstår fint vedligeholdte og med få afvigelser fra deres oprindelige udformning. Her indrettes bl.a. seks moderne boliger til Lundsgaards kommende avlere samt større lokaler, der kan danne ramme om salg, formidling, læring og oplevelse. Projektet demonstrerer, hvordan man kan samtænke en ny organisations- og driftsform med produktion af kvalitetsfødevarer og ny udnyttelse af herregårdens bygninger til bosætning og kulturelle aktiviteter.

Søllestedgaard

"Søllested Sukker" bliver navnet på en oplevelsesbaseret produktion af økologisk sukker af høj kvalitet i Søllestedgaards gamle hestestald. Bygningen er ikke fredet, men dens arkitektoniske udtryk og funktion som produktionsbygning bevares. Herved sikres bygningens identitet og forhold til det samlede herregårdsanlæg. Visionen er at skabe Danmarks første og mest anerkendte produktion af 'rent' og bæredygtigt sukker og samtidig formidle fortællingen om, hvordan de grove sukkerroer forvandles til fint sukkerkristal. Projektet demonstrerer, hvordan man kan konvertere en tidligere driftsbygning til en bygning med industriel produktion i lille skala kombineret med en oplevelsesbaseret forretning. Det vil også vise, hvordan man fortæller en god historie om kvalitets- og merværdiproduktion på basis af et landbrugsprodukt, der traditionelt sælges som billig bulkvare.

Tranekær

Tranekær på Langeland indrettes til indkvartering af gæster, der søger eksklusivitet og ro. Slottet, hvor familien bor og lever, indrettes med nye conference- og hotelfunktioner på en velafbalanceret måde, der både respekterer og overlapper med familiens private rum. Slottet er fredet og rummer med sin beliggenhed på en naturlig borgbanke omgivet af vand til alle sider store arkitektoniske og oplevelsesmæssige værdier. Stedets attraktion ligger i bygningernes samspil, beliggenhed, og historiske atmosfære. Alt dette understøttes og udvikles derfor i den fremtidige brug. Projektet demonstrerer, hvordan man kan koble privatliv og virksomhed i en hovedbygning ved at etablere nogle organisatoriske og fysiske overgangszoner mellem privat bolig og rum og arealer, der lejes ud.

Vognserup

Vognserups store bindingsværksklade fra 1770 indrettes til sundhed, sport og leg og kommer til at danne ramme om lejrskoler, team building og festarrangementer. Ladens konstruktioner frilægges og bevares, og oplevelsen af bygningen vil være et bærende element i både lejrskoleaktiviteter, arrangementer og fremtidigt refugium. Også haven syd for bygningen inddrages. Projektet er en videreudvikling af et konceptprojekt fra 2008, hvis langsigtede mål er at indrette et stressrefugium. Projektet demonstrerer, at man kan skabe en midlertidig aktivitet i bygningerne, mens en fremtidig forretning opbygges. Med respekt for bygningens arkitektur ændres funktionen fra landbrugslade og kornsilo til en ny ramme om mange menneskers fysiske udfoldelse og samvær.

Fakta om de tre præmierede projekter

Stenalt

Stenalt på Norddjurs foreslår indretning af fem ferielejligheder i en tidligere forpagterbolig. Herudover skal et nyopført infohus skabe en bedre kobling mellem hovedbygningen og driftsbygningerne og rumme faciliteter for stedets besøgende. Også anlæggets udearealer skal udvikles. Forpagterboligen har gennem tiden undergået en del forandringer, og der vil ved nyindretningen blive lagt vægt på bygningernes historie og arkitektoniske muligheder. Den økologiske produktion på stedet tiltrækker mange interesserede fra ind- og udland, og projektet vil både imødekomme behov for indkvartering og skabe beskæftigelse i området. Projektet kan demonstrere, hvordan en arkitektonisk godt gennemarbejdet løsning, der både involverer herregårdens bygninger, de omgivende arealer og den nuværende drift, kan skabe grobund for nye forretningsområder.

Vennerslund

Vennerslund Gods ved Guldborgsund ønsker at indrette refugium og retrætested for erhvervsliv, organisationer og enkeltpersoner. Projektet tager udgangspunkt i tre af godsets historiske bygninger, hovedhuset fra 1770, stalden fra 1880'erne og elevbygningen fra 1942. De fortæller hver for sig interessante historier om tidligere tiders liv og værdier på herregården. De tre bygningers individuelle præg skal derfor i det endelige projekt fastholdes og styrkes. Projektet arbejder også med hele det landskabelige anlæg omkring bygningerne. Projektet kan demonstrere, hvordan man med udgangspunkt i stedets landskabelige og bygningskulturelle kvaliteter kan skabe en ny anvendelse, som henvender sig til både erhvervsliv og enkeltpersoner.

Vosnæs

Vosnæs Gods ønsker at indrette 12 moderne boliger med tilhørende værksteder, haver og butik til udviklingshæmmede unge og voksne. De nye boliger indrettes i den tidligere elev- og forvalterbolig, som sammen med den eksisterende ridehal vil danne en landsbygade med torve i hver ende. Bygningen har behov for vedligeholdelse og indrettes på en måde, så de nye aktiviteter bevarer stedets ånd og bygningernes funktion i det samlede anlæg. Der skabes en mere åben facade, og boligernes samspil med omgivelserne bliver vigtig. Bofællesskabet udvikles i dialog med Århus Kommune. Projektet kan demonstrere, hvordan et botilbud kan udformes som en helhedsløsning. Beboerne vil i det daglige have en meningsfyldt tilværelse, hvor de indgår som en aktiv del af gårdens miljø og undgår unødige transport til og fra arbejde og andre aktiviteter.